

26.336

Állatvédelem

Az „Országos Állatvédő-Egyesület“ hivatalos közlönye

Havi közlemények az állatvédelem
és állatgondozás köréből 0.0.0.0.

Szerkesztette 0 0 0 0 0

Monostori Károly

állatorvosi főiskolai tanár,
az országos állatvédő-
egyesület igazgató-litkárja

⇒◇ A szöveg között 35 ábrával ◇⇒

==== Első évfolyam 1901. =====

Budapest, Grimm Gusztáv kiadása

DII. kerület, Döbeleny-utca 14. szám 0.0.0.0.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

	Oldal		Oldal
Állatvédelem általában.		Legnemesebb házi állatunk. <i>Therrenk A.</i> ... 125, 139, 180, 178	
Állattartás, állatvédelem. <i>i. y.</i> ...	3	Uj állatkórház ...	151
Az állatvédelmi ügy hazánkban.		Növendék kutyák gondozása. (<i>r.-r.</i>) 166	166
<i>Monostori Károly</i> ...	17	Az állat egészsége megóvásának főbb szabályai ...	186
Erdeklődés az állatvédelem iránt (<i>t. l.</i>) ...	37	Állatölés és irtás.	
Az állatvédelem és a m. k. állatorvosok ...	49	A vetési varju irtása. (<i>r. r.</i>) ...	16
A házi állatok bántalmazásáról. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	51	A bátorság királya. <i>Monostori K.</i> ...	82
Állatmentés tűzveszély idején. (<i>m. k.</i>) ...	55	Ez is statisztika ...	84
A Barnum-féle látványosság és az állatvédelem. <i>Zoophyl</i> ...	58	Szárnyas állat rögzítő és ölkészülék. (<i>r. r.</i>) ...	90
A kedves Páris. <i>Herman Ottó</i> ...	85	Róka pusztítás. (<i>y.</i>) ...	99
A legelő állatok védelme. <i>M. K.</i> ...	87	Vakondok elűzése. (<i>K-y.</i>) ...	100
Oh, az állatok! ...	131	Peasnall — a hős. <i>M. K.</i> ...	106
Az állatvédelem és a közönség. <i>Zoophyl</i> ...	154	Hal-ölés. (<i>r.</i>) ...	115
Jótekonyság ...	188	Rák-ölés. (<i>r.</i>) ...	116
Állatkinzás általában.		1000 galamb 20,000 korona. <i>Zoophyl</i> ...	132
Az állatvédelmi ügy hazánkban. <i>Monostori Károly</i> ...	17	Állatölés vágóhidakon. (<i>M-i.</i>) ...	154
Kopialó művészek. (<i>r. r.</i>) ...	115	Galambok gyilkolása. <i>Simon Ilona</i> ...	166
Egy-két kupeczfogas, a mi állatkinzás is. (<i>i. y.</i>) ...	169	Állatáldozat a divat oltarán. (<i>i.</i>) ...	167
Egy példa a sok közül. <i>m. m.</i> ...	174	Az állat mint élelmi czikk.	
Állathasználás.		Éhség — olcsó hus. <i>mm.</i> ...	6
A tulterhelés — az állatkinzás főoka — <i>m. m.</i> ...	4	Éhség — olcsó hus. <i>mm.</i> ...	30
Téli vasalás. <i>M. K.</i> ...	12	A lóhusfogyasztás ...	100
Állatkinzás a patkolásnál. <i>M. K.</i> ...	24	Olcsó népelelmezés. (<i>m.</i>) ...	131
Állatkinzás az építkezési munkálatoknál. <i>Mi.</i> ...	33	Ölött baromfit szállítók figyelmebe. (<i>r.</i>) ...	168
Földkiemelés az emberek és állatok lehető védésével. <i>Monostori K.</i> ...	35	Állatvédő-ház.	
Szerszámok, felszerszámozás, befogas. <i>Monostori Károly</i> ...	117	Adakozás az Állatvédő-házra ...	98
Állatgondozás és gyógyítás.		Gyűjtés az állatvédő házra ...	186
Téli vasalás. <i>M. K.</i> ...	10	Állatvédő egyesületek.	
Homokfürdő lovaknak ...	16	Az állatvédelmi ügy hazánkban. <i>Monostori Károly</i> ...	17
A tojásnak a tojócsőben való fennakadása. (<i>r. r.</i>) ...	16	Az orsz. állatvédő egyesület választmányi ülése 1901. febr. 23. ...	43
Önműködő itatók. (<i>r. r.</i>) ...	65	Az orsz. állatvédő egyesület ráczkevei fiókjának közgyűlése. (<i>y.</i>) ...	44
Budapesti állattartók szövetezete. <i>P.</i> ...	70	Az orsz. állatvédő egyesület 1901. évi közgyűlése ...	63
A legelő állatok védelme. <i>M. K.</i> ...	87	Az orsz. állatvédő egyesület választmányi ülése 1901. május 25. ...	99
Marakodó kutyák szétválasztása. (<i>r.</i>) ...	100	Ugyanaz október 14-ikén ...	167
Praktikus zaboló edény. <i>Monostori Károly</i> ...	105	Ugyanaz nov. 23-ikán ...	197
Szerszámok, felszerszámozás, befogas. <i>Monostori Károly</i> ...	117	Állati képességek.	
		Életmentő kutya. (<i>r. r.</i>) ...	16
		Képesség az önségélyre állatoknál. (<i>r. r.</i>) ...	47

Ész-e vagy vak ösztön? I. Kovácsy B. II. <i>Bársony István</i> ...	56
Ész-e vagy vak ösztön? III-IV. <i>Bársony István</i> ...	67
A repülő építőmesterek. K. Nagy <i>Sándor</i> ... 123, 137, 155, 179,	190
Kutyák a rendőrség szolgálatában. <i>Monostori K.</i> ...	133
Ész-e vagy vak ösztön? V. (Mi.) VI. (m. k.) VII. (y.) ...	159
Hangversenyt kedvelő sertés. (i.) ...	168
Miért tojik a kakuk idegen fészekbe. <i>M. K.</i> ...	184
A kutya mint uszályhordozó. (r.) ...	184
Karácsonyi történet ...	192

Ebvédelem.

A kutya-munkáltatás és a szamar Gazdátlanul. <i>Marriot E.</i> után <i>M. K.</i>	9
Kutyák hurokkal fogása. <i>Monostori K.</i> ...	45
Kutyakedvelés. - m. ...	109
Növendékutyák gondozása. (r. r.)	113
Ne bocsássa kutyáját senki felügye- let nélkül az utcára ...	166
	175

Eszmecsere, vitatkozás.

Álhumanizmus. <i>Egy állatvédő</i> ...	170
Könyelmű agyarkodás. <i>Monostori K.</i>	172
A Tóth Béla, kontra egyleti ügy ...	199

Kocsis-ügy.

Nélkülözhető-e az ostor? <i>K. y.</i> ...	92
Lókinzás nagy városokban. (<i>Zoo- phyl.</i>) ...	101
Kocsisok durvasága. (<i>ly.</i>) ...	112

Lóvédelem.

Állattartás, állatvédelem. <i>i. y.</i> ...	3
A tulterhelés — az állatkinzás főoka — mm. ...	4
Állatkinzás a patkolásnál. <i>M. K.</i> ...	24
Állatkinzás az építkezési munkála- toknál. <i>Mi.</i> ...	33
Földkiemelés az emberek és állatok lehető védsével. <i>Monostori K.</i>	35
Szemernyő a ló kantárján. <i>Monos- tori K.</i> ...	54
Nélkülözhetetlen-e az ostor? (<i>K. y.</i>)	92
Lókinzás nagy városokban. (<i>Zoo- phyl.</i>) ...	101
Praktikus zaboló edény. <i>Monostori Károly</i> ...	105
Legnemesebb háziállatunk. <i>Thev- revk A.</i> ... 125, 139,	176
Omnibusz lovak kihasználása. (<i>ly.</i>)	131
Szigorubb eljárást az állatkinzókkal szemben ...	146
Kérelem a fuvaros urakhoz ...	200

Madárvédelem.

Oldal

Adjunk eledelt a téli madaraknak. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	7
A téli madarak deputációja. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	28
Madáretetés az Erzsébet-téren. (r. r.)	38
A madarak védelme ...	84
A hasznos madarak védelme ...	93
A madarak hasznáról és káráról ...	97
Peasnall — a hős. <i>M. K.</i> ...	106
Kevés a fecske. (r.) ...	116
A madárvédelem martirja ...	116
1000 galamb 20,000 korona. <i>Zoophyl</i>	132
Krüger kalapja ...	152
Galambok gyilkolása. <i>Simon Ilona</i>	166
Állatáldozat a divat oltárán. (i.)	167
Követendő példa ...	188

Törvények, rendeletek.

A kihágási büntető törvénykönyv módosítása ...	12
Állatkinzás az építkezési munkála- toknál. <i>Mi.</i> ...	33
Földkiemelés az emberek és állatok lehető védsével. <i>Monostori K.</i>	35
Érdeklődés az állatvédelem iránt. (<i>t. l.</i>)	37
Az állatvédelem és a m. k. állat- orvosok ...	49
A házi állatok bántalmazásáról. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	51
A hasznos madarak védelme ...	93
Szigorubb eljárást az állatkinzókkal szemben. <i>M. K.</i> ...	146
Ne bocsássa a kutyáját senki fel- ügyelet nélkül az utcára ...	175

Történet, statisztika.

Az állatvédelmi ügy hazánkban. <i>Monostori Károly</i> ...	17
Érdekes statisztika ...	84
Ez is statisztika. (r.) ...	84

Vegeyes.

Állatok emlékszoibrai. (r. r.) ...	32
A hirmondók. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	41
Gazdátlanul. <i>Marriot E.</i> után <i>M. K.</i>	45
A szárnyas dandár és madárindulók. <i>K. Nagy Sándor</i> ...	60, 78
A bátorság királya. <i>Monostori K.</i>	82
Darvin szelleme. <i>Péterfy Tamás</i> ...	111
Krüger kalapja ...	152
Az állatvédő belga királyné ...	152
Gümmökörságos kísérlet embereken. (<i>Z. l.</i>) ...	168
Bikaviadal női torreadorokkal. — <i>mi.</i>	184
Etlényi Lajos † ...	186
A városi iskolás gyerekek állat- és természet-ismerete ...	192
Hiuság és jótékonyosság ...	199
20.000 tag ...	200

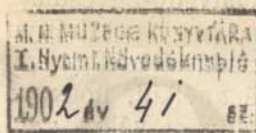
Állatvédelem.

Havi közlemények az állatvédelem és állatgondozás köréből.
(Az „Országos Állatvédő Egyesület” hivatalos közlönye.)

Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Kiadja:
Monostori Károly.	Budapest, VII. Nefelejts-utca 14.	Grimm Gusztáv.

Előfizetési ár egy évre 4 korona. Egyesületi tagoknak 2 korona.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is.

Bevezetésül.

Nem tökéletes civilizáció az, mely Istennek néma és teletelen teremtményeit kizárja az emberek könyörületéből.

Viktória, angol királynő.

Az állatvédelmi eszmék, sajnos, még nem terjedtek el eléggé s még nem vertek elég erős gyökeret hazánkban. Pedig az állatvédelem gyakorlása nem csak a mi mezőgazdasággal és állattenyésztéssel kiváló mértékben foglalkozó hazánk nemzeti vagyonára, hanem emberi társadalmának lelkületére is jótékony hatása.

Célunk e lappal az állatvédelem ügyét szolgálni s remélni merjük, hogy *ha a hazai szak- és napi sajtó segítségével megnyerhetjük*, az állatvédelmi eszméknek ország-szerte való elterjesztésére irányuló törekvésünk sikerül.

A napilapok minduntalan hasáboakra menő közleményeket hoznak a verseny-ügyről, távlovaglásokról és távhajtásokról; vadászatokról, galamblovészetekről és a legkülönbefébb kedvtelésekről, melyek többé-kevésbé állatkinzásokkal kapcsolatosak, de az *állatvédelemről* vajmi ritkán közölnek valamit. Abbeli kérésünkre, hogy szíveskedjenek az *állatok érdekében* is felszólalni, rendszerint az a válaszuk, hogy: szívesen, de tessék az erre vonatkozó közleményeket beküldeni.

Lapunk e kívánságnak óhajt első sorban eleget tenni olyképen, hogy hazai szakíróknak és külföldi szakemberek-

nek állatvédelmi közleményeit, mint valami „könyomatos,” a napi lapoknak díjtalanul közvetíti oly célból, hogy azok minél több ily cikket átvevén, az állatvédelmi eszméket országszerte terjeszszék, s eként minket ezen főcélunk elérésére segítsenek.

Felfogja ölelni lapunk az állatgondozásnak és védelemnek minden kérdését, s így bizonyára elég érdekes, változatos és értékes lesz arra, hogy a t. napi- és gazdasági szak-sajtó is célunk elérésében közreműködni érdemesnek tartsa, s pártfogását meg ne vonja jóindulatu és közhasznu törekvésünktől és bizonyára elég érdekes és tartalmas lesz arra is, hogy a nagyközönség magát az eredeti lapot is figyelmére méltassa és jóindulatu pártfogásába vegye.

Tudva azt, hogy az „Országos Állatvédő-Egyesület” anyagilag még nincsen azon helyzetben, hogy sok irányu és nagy szabásu tevékenységéből folyó kiadásai mellett egy lap kiadásának költségeit is fedezhetné anélkül, hogy az mondott tevékenysége méreteinek hátrányára válnék; de mélyen érezvén másfelől egy oly organumnak szükségét, amely a hazai állatvédelmi mozgalmakról és eredményekről időnkint beszámolna s az e téren elért eredmények felől tájékoztatót nyujtana, továbbá amely az állatvédelem ügyét egyébképen is szolgálná, a magunk szerény erejéből szerkesztjük és adjuk ki azt az organumot, melynek ez itt az első száma.

Az „Országos Állatvédő-Egyesület” szives volt e lapot hivatalos organumául elfogadni és mi, hogy ezen egyesület tagjainak a lap olvasását, az egyesület anyagi megterhelése nélkül, lehetővé tegyük, az előfizetési ár feléért (2 korona) bocsátjuk azt a tagok rendelkezésére, nem tagoknak pedig 4 koronáért küldjük azt. Minden netaláni tiszta nyereség az „Országos Állatvédő-Egyesület”-nek állatvédelmi céljaira esik.

Abban a reményben, hogy szerény, de önzetlen és közhasznu törekvésünkben, mely a hasznos állatok védelmére, s az állatkinzásokból folyó emberi eldurvulás lehető megakadályozására irányul, legalább *erkölcsi* támogatásban részesülünk, kérjük minden, az állatok iránt nemesen érző embertársunk szives jóindulatát és közreműködését.

Állattartás, állatvédelem.

Nagyon nagyszámu, anyagilag jól szituált ember marad hidegen korunkban még az emberi társadalom nyomoruságaival szemben is, mert az önzés ez idejében a nemesebb érzelmek vagy kivesztek, vagy jégkéreg alatt szunnyadnak a keblekben; nem csodálhatjuk hát, hogy az állatokkal szemben megnyilatkozó részvét is rendkívül kislefokú és állhatatlan.

Am ha igazán materialisztikus a mi korunk és társadalmunk, érhetetlen, hogy még azok is érzéketlenek az állatvédelmi eszmékkel és cselekvésekkel szemben, akik ebben anyagilag érdekeltek

Aki nem röstel egy mélyebbre ható pillantást vetni pl. a székesfővárosi állattartásra és állathasználásra, tényeket állapíthat meg, a melyek a mily elszomorító, époly nehezen indokolhatóak.

Százai a lótartóknak, kivált kisebb fuvarozóknak, nemcsak hogy teljesen indolensek a kínzásokkal szemben, hanem az állataikban fekvő értékkel szemben valósággal hazárdjátékosok s az érdekeiket védeni akarókkal szemben halálos ellenségek.

Nemcsak sötét tudatlanság s nagy foka a lelki eldurvulásnak, hanem még az önérdéknek teljes félreismerése kell ahhoz, hogy pl. valaki megvásároljon olesó pénzen sokszor már egészen lezsarolt lovakat kenyérkeresőknek, s ezeket minden kritikán alul álló tartózkodási helyekre állítva, koplaltassa még akkor is, ha zabjukat megkeresik, még inkább persze akkor, ha a gazdájuk kenyerét se kereshetik meg munkahijján, a nagy, egészségtelen konkurrenzia miatt. Testet ölö, erőt gyilkoló koplalását az állatoknak sok tulajdonos kész haszonnak véli, mert hiszen azt gondolja, hogy ha egész porció helyett felet ad, a megtakarított adag ára zsebében marad, holott az a boldogtalan állat a hiányos táplálás folytán talán csak fél munkát képes végezni, azt is tökéletlenül és szármalasan sanyarogva és kinlódva, mert az a tudatlan és durva lelkületű tulajdonos vagy kocsisa, egész munkát, gyakran még annál is többet kíván a lótól s ezt majd mindig ütással, veréssel erőszakolja ki abból, elegendő nyugalmat se biztosítván állatjának a megkínzás, tönkredolgoztatás után. Aztán még ő csodálkozik, hogy lova hovatovább görcsösebbé, nyomorékabbá, munkát nem bíróbbá válik; ő bámul, hogy csontig leromlott áldozata hol itt, hol ott töri fel testét sebesre a szerszámtól; ő förmed fel, hogy az a „dög“ immár, ha van is munka, mégse tudja a szecsakája árát se megkeresni, és ő szidja, átkozza a rendőrséget s az állatvédő-egyesületet, aki a botrányos, embertelen és oktalan kezelés és használás folytán szármalmas látványnyá nyomorodott, boldogtalan páriát a munka alól felszabadítja s őt, a lelketlen állathóhért és saját érdekei ellen is ily durván vétekét jobbra tanítja, kéri, inti, sőt büntetéssel kényseríti is.

A nagyközönség egy része — tisztelet adassék a kivételeknek — az utcaaszerte megismétlődő lókinzásokat látva, a nyomorult állatot okozza azért, hogy a kocsis ütésre-verésre kénytelen vetemedni, mert naivításban azt hiszi, hogy rossz erkölcsű, dolgozni nem szerető bestia az a nyomorult pára, s csak egy másik része a közönségnek van tisztában az előbb esetelt körülményvel s akkor is első szava az, hogy: hol az állatvédő-egyesület!

Hát az állatvédő-egyesület itt van helyben, a VII. ker., Nefelejs-utca 14. szám alatt, de a közönség mondott része a nefelejs daczára feledi, hogy

1. nem lehet az, hogy ezen egyesületnek valamelyik közege min-

den egyes ilyen esetnél ott lehessen, mikor még a nagyszámu rendőr-
őrszemek se lehetnek jelen az ily esetek igen nagy számánál ;

2. nem lehet az, hogy a nagyközönség általánosabb, hathatósabb
erkölcsi és anyagi támogatása nélkül egy világváros fuvarforgalmában
megbotránkoztató állatkinzási esetek még ritkábbá váljanak, mert ahhoz
az *azonnali közbelépés*, adatok feljegyzése és feljelentés megtétele szük-
séges, amit minálunk vajmi ritkán tesz meg a közönség egyes tagja,
sokszor kényelem-szeretetből, gyakran érzéketlenségből, legtöbbször pedig
az attól való félelemtől, hogy az a durva lelkületű tulajdonos vagy
kocsis, akit állatkinzásért kérdőre von, szidalmakkal letorkolja vagy tett-
leg is bántalmazza ;

3. feledi vagy nem tudja a közönség egy jó része, hogy az állat-
védő-egyesület igenis létezik és kiterjedten és sikeresen is működik az
állatok védelmében, de mindaddig, míg az állattartásban *oly elemek is
szerepet játszhatnak, mint aminőkről itt szó vagyon*, mindaddig csak
üldözheti az egyesület az ilyeneket — s ezt nyomatékosan teszi is —
ritkíthatja soraikat, amint tényleg ezt is cselekszi, de a főváros utczáiról
és utairól *végképpen* el nem tüntetheti, mert a *kinézett, kiüldözött, ki-
büntetett* azon sötét tudatlanságban, nagyfoku lelki eldurvulásban, mér-
téket nem ismerő haszonlesésben és saját érdekeinek mégis teljes félre-
ismerésében leledző egzisztenciákat, melyeket leszoritania vagy jó utra
téritenie sikerült, *nyomon követik más, hasonló egzisztenciák*.

Nagyon sok irányból és helyen kell üstökön ragadni ezeket a bajok-
kat s legfőbb eszköz ebben

1. az ez értelemben kellő garanciát nem nyújtó elemeknek a nyil-
vános bérfuvarozásból való, rendőrileg eszközölt legszigorubb kizárása ;

2. az állatgondozásra, használásra és védeésre vonatkozó ismeretek
és tudnivalók még további s lehetőleg hathatósabb terjesztése azon ele-
mek közt, akiket ez legjobban illet ;

3. állatgondozók és kocsisok képzése, nevelése ;

4. állatkinzásokat megtorló intézkedések szigorítása ;

5. a jövőndő ember-generációknak vallásosabb, erkölcsösebb, ember-
és állatszertben való nevelése.

Aki aztán kérdezni akarja, azután is, hogy *hol az állatvédő egye-
sület*, ám kérdezze, de vegyen fáradságot magának arra is, hogy gyö-
zödjék meg : létezik-e hát igazán s mit csinál ?

Ezt megkönnyítendő, más helyén e lapnak a hazai állatvédelmi
ügyet ismertetjük majd. i. y.

A túlterhelés — az állatkinzás főoka.

Az elmúlt 1900. év márczius havában a fő- és székváros m. kir. állam-
rendőrség főkapitánya 10469/fk. I. 1900. alábbi hirdetményt bocsátott
ki, melyet falragaszok és a sajtó útján a legtágabb körben tett közhírré :

„Az állatkinzás által elkövetett kihágások száma az utóbbi időben
folyton szaporodik. Általános a panasz, hogy a fuvarosok nem alkalmaz-
nak elegendő vonóerőt és a lovakat szabályellenes fogathasználat és
tulságos megterhelés által, főleg esőzések alkalmával és a közvetlen
utakon túlterhelik és kinozzák.

Ez okból szükségesnek látom, hogy a fuvarosokat, teherszállító
vállalkozókat és a magán teherkocsitulajdonosokat a terhes szekerekkel
való közlekedés tárgyában kiadott 578/1893. kgy. számú szabályrendelet
7-ik §-ának szigorú betartására figyelmeztessem.

E szakasz szövege a következő : *Minden szekeret csak annyira
szabad megterhelni, hogy a rakomány súlya egyrészt a szekér hord-*

képességével, másrészt pedig, figyelembe véve a használandó út minőségét is, a vonó állatok erejével helyes arányban álljon.

Ezen rendelkezés megszégése kihágást képez és az 1879. évi 40. t.-cz. 86. §-a értelmében 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen hirdetményt az országos állatvédő egyesület az alábbi kisérő szavakkal külön körlevélben megküldötte a mult év karácsony hetében a főváros valamennyi fuvarosának, hogy így elejét vegye azon állatkinzásoknak, melyek túlterhelés folytán havazások után, sikos utakon elő szoktak fordulni.

„Midőn az alulirott egyesület a főkapitányság fennebi hirdetményére a tisztelt fuvarosok és egyéb érdekelték figyelmét ezennel felhívja s az abban foglalt törvényes rendelkezések és szabályok betartására tisztelettel felkéri, megkivánja jegyezni, hogy az érdekelték *állataik túlterhelésétől saját érdekükben annál inkább óvakodjanak*, mivel az összes rendőrörszemek és egyesületünk állatvédő felügyelői utasítva és tagjaink felkérve vannak arra, hogy e hirdetmény rendelkezései ellen vétőket az illetékes hatóságnál feljelentsék és illetőleg alulirott egyesülettel feljelentés végett tudassák.

Nem csak a mi óhajunk, hanem a székesfőváros nagy közönségének is, sokszor megnyilatkozó kívánata, hogy az ugyis teljes készséggel munkálkodó fuvaros és más lovak erejükön túl meg ne terheltesse, s kivált sáros, sikos és egyébként rossz utakon túlterheléssel ne kinoztassanak. Nincs Európának egyetlen nagy városa, ahol ez türetnék, kell hát, hogy ezen botrányos állatsanyargatásnak, mely a tulajdonos károsodásával is jár és az erkölcsi eldurvulásnak is előmozdítója, végre székesfővárosunkban s annak példáját követve, máshol is megszűnjék.

A világosan láthatólag utolsó erejét is megfeszítve, folytonos nógatások, kiabálások, ostorcsapások alatt erőlködő s végre is végkép kimerülő állatoknak el kell végre Budapest utcáiról és utairól tűnniök; *ezt parancsolja a törvény, ezt kívánja százezrek emberséges érzelme.*

Ne éljenek hát avval a kifogással a t. érdekelt állattulajdonosok, hogy itt-ott az utviszonyok kedvezőtlenek, hanem alkalmazkodjanak azokhoz aként, hogy a *szükséghez képest a terhet kevesbítsék, avagy használjanak kiségitő előfogatot*, mely esetben a fenidézett főkapitánysági rendeletnek is eleget tesznek.

*

Mi volt az eredménye az egyesület fáradozásának?

Sajnos, nagyon kevés! Havazás után és a jégsuma utakon a legtöbb kocsi ugyanolyan sulyosan volt megterhelve, mint a közönséges jó út alkalmával s ezért majdnem valamennyi utczában lehetett látni elesett lovakat. Egyesületünkhez tömérdek panasz érkezett a közönség köréből a lovak ilyen kegyetlen kihasználása s a durva bánásmód miatt, sőt a napi sajtóban is felmerült a kérdés: „hol van az állatvédő egyesület?”

Az egyesületnek minden megfeszített fáradozása, hogy ezen botrányos állatkinzásoknak, melyeket egyetlen nagy városban sem tűrnek meg, nálunk is vége legyen, hiába való volt; minden kérés és figyelemztetés, melyet a fuvarosokhoz (tisztelet a kivételeknek) intéztünk, süket fülekre talált; a hatósági rendelkezéseket figyelembe sem veszik. Tapasztalataink után e téren csak ugy lehet rendet teremteni, ha az illetékes hatóságok a törvényt teljes szigorral alkalmazzák (8 napi elzárás és 200 korona

pénzbüntetés)! Ne legyünk kiméletesek az olyan lelketlen és szivtelen fuvarosokkal szemben, a kik lovaikat mértéken felül használják ki és e mellett elégtelenül ápolják s agyonkinozzák! A fuvarozást űző iparosok saját érdekében áll, ha azok a notorikus állatkinzók, a kik tisztességtelen versenyökkel az igazi, régi, tisztességes fuvarosokat is tönkre teszik, *minden egyes esetben való legmagasabb büntetés által lehetetlenné* tételnek.

—mm.

Éhség — olcsó hús.

A múlt év tavaszán a kisebb fizetésű állami tisztviselők a képviselőházhoz folyamodtak fizetésök felemelése érdekében, s kérvényükben a következő kifejezéssel élnek: „Asztalunkon egy héten át csak egyszer látunk húst, gyermekeink éheznek, koplálnak.“ Ma a főváros és környékén körülbelül 20.000 munkanélküli ember van (magán Ujpesten 4000), ezeket családjaikkal együtt bizonyára 50.000 lélekszámra lehet becsülni, és hány ezer és ezer szenved még azonkívül is szükséget, nyomort! A Budapesten nyomorgók számát ma biztosan 100.000-re lehet becsülni.

Ilyen körülmények között van-e természetesebb, mint az, hogy olcsó és egészséges hús beszerzéséről kell gondoskodni?

Bécs-, Berlin- és Párisban már vagy 40—50 év óta árusítanak lóhúst. Bécs évenként 20.000, Páris 30.000 lónál többet fogyaszt. S hogy áll nálunk a nép-élelmezés ezen fontos kérdése?

Lóvágóhid építését már 1893. év óta tervezi a székesfőváros. Már 1896-ban vett fel a „tan. VIII. ügyosztály“ 50.000 koronát a költségvetésbe e célra; 1900-ban ismételt, de minden eredmény nélkül. 1901. évi költségelőirányzatban ez a tétel ismét előfordul, de csak „a jövőben eszközlendő munkák“ között, azaz ismét bizonytalan időre van elhalasztva.

Nemrégiben egy rövidke hír alakjában közölték a lapok, hogy a székesfővárosi tanács az országos állatvédő egyesület, a fuvarosok- és bérkocsisok ipartársulata, az állatbiztosító-társaság és az állattartók szövetsége kérelmére utasította a mérnöki hivatalt, hogy a lóvágó-hid terveit és költségvetését készítse el, de azért tartunk tőle, hogy a főváros szomorú pénzügyi viszonyai elég ürügyül fognak szolgálni az ügy további elodázására. Pedig mennyivel fontosabb és sürgősebb volna épen a szegény és legszegényebb néposztály súlyos nyomorának enyhítésére az olcsó, egészséges és rendkívül tápláló lóhús kimérése, mint például egy monumentalis szökőkút építése az Erzsébet-téren!

Hogy a lóhús egészséges, tápláló előlmi czikk, eziránt az orsz. m. gazdasági egyesület, az orsz. állatorvos-egyesület, a földmiv. ministerium több ízben nyilatkoztak; s igazán kíváncsiak vagyunk, hogy miért késleltetik mégis? Már-már hajlandó volna az ember elhinni, hogy a „Mészárosok és hentesek lapja“ — mely saját jól felfogott érdekében a lóhúst a tudományos és szakszerű vizsgálatok és észlelések ellenére is egészségtelennek mondja — nagyobb szak-tekintély számba megy, mint a fent említett forumok.

A fővárosnak egy magasrangú tisztviselője, a kinek gondjaira az egészségügy van bízva, a lóhús kérdésének megbeszélésénél, legnagyobb meglepetésünkre oda nyilatkozott, hogy „Magyarországnak olyan kitünő állatállománya van, hogy nincs szükségünk a lóhúshoz fordulni.”

Eltekintve attól, hogy állatállományunk statisztikai kimutatások és más államokkal való összehasonlítás után ítélve, sajnos, ma már nem olyan, mint volt, mit használ ez a kitünő állatállomány a szegény néposztálynak, a midőn, mint azt Hegedüs Loránt képviselő nemrégiben kifejtette, *Magyarországon kívül nincs más olyan földmivelő állam, a hol a hús olyan drága volna, mint nálunk.*

Más oldalról azt hozzák elő, hogy a mi alsóbb néposztályunk irtózni fog a lóhús evésétől. Hát az Isten szerelméért, a bécsi, berlini s páne párisiaknak rosszabb izlésük volna, mint nekünk? Nem-e valószínűbb, hogy a szegény néposztály inkább vesz egészséges lóhúst, *mint himlőt termelő borjúk, vagy pláne tuberculotikus állatok sterilizált húsát?* Az intéző körök nyugodtak lehetnek, hogy a mostani tömeges nyomor, a mely sajnos, előreláthatólag nem egy hamar fog kisebbedni, elég garantiát nyújt, hogy a lóhús számára elég fogyasztó fog akadni.

Arról a nemzetgazdasági kárról, melyet a fővárosi lótulajdonosok szenvednek az által, hogy nincs lóvágóhid, továbbá hogy minő állatvédelmi szempontok jönnek itt még tekintetbe, arról lapunk legközelebbi számában lesz szó.

—mm.

Adjunk eledelt a téli madaraknak!

Téli álmát aluszsza a természet.

A halottra fehér szemfedő borul, mely eltakarja az egész földet, a földre hullott bogyókat, magvakat.

A rovarok pedig be vannak fagyva sirjaikba.

A szegény téli madarak meg fázva, reszketve ott gubbasztanak a zuzmarázos fagallyakon, vagy behuzódnak a takarmánykazlak hézagaiba, vagy az épületek eresze alá.

Fel-felkiáltanak fájdalmasan, nemcsak a hideg, hanem az éhség által is gyötörtetve!

Nem halljuk-e ezeket a szomorú hangokat, nem látjuk-e ezeket a szenvedő madarakat?

És ha halljuk, látjuk: nem indul-e meg kebleinkben a szánalom irántuk?

Azok a téli madarak itt maradnak nálunk, hogy átszenvedjék velünk a tél zordságát, vagy eljönnek a hidegebb északról, hogy enyhületet találjanak nálunk.

És mindnyájoknak az a szándéka, hogy vigasságunkra legyenek a tél kietlenségében, mikor minden oly szomorú; az erdők lombtalanok, a kert virágaiból kóro sem igen maradt, a nádasok

ból csak a letarolt nádtorsok meredeznek felénk, még a folyók kebeleit is jégkéreg fedi.

Mindenfelé elszomorító hangtalan némaság, erdőben, mezőben, ha csak a vihar nem zúg s a dühöngő téli szél nem tombol, hogy hófuvatagba temessen embert és minden más teremtett állatot!

Óh! Milyen vigasztalólag esik lelkünkben ilyenkor egy-egy madárhang, egy-egy kis csicsérgés!

Bizony-bizony, a vigasztaló mindenkor jutalmat érdemel.

Ezek a kis madarak nem jutalmat, hanem csak menedéket kérnek, menedéket a rettenetes éhhalál elől.

Az év derültebb szakában nem számítanak a mi segélyünkre, hanem dolgoznak folyton és fáradhatlanul a mi javunkra, tisztogatják a mi fáinkat, vetéseinket, édes-kedves vidámitóink, segítő társaink nekünk.

Munkáikat mi ugy sem fizethetjük meg semmikor.

Mentsük meg tehát most őket az éhhaláltól, midőn nem tudják megkeresni mindennapi élelmüket, de még csak annyit se, a mennyi életük fentartására szükséges!

Pedig olyan kevés szükséges.

Kamaráinkban, gabonásainkban, vermeinkben van némi felesleges ocsu, szemetes gabona, fűmag, egy kis használhatlan rostaalj, egy kevés napraforgó, vagy kendermag, vagy egy kevés tökmag.

Adjunk ebből a szegény téli madaraknak!

Gazdagon megfizetnek ezek majd nekünk ezért a kicsi áldozatért, melylyel mi szegényebbek nem leszünk, de a mely által sok-sok hasznos segítő és munkatársat szerezzünk erdei, kerti és mezőgazdaságunk számára.

Hintsünk ilyen élelmi szereket, magvakat a bokrok alá, hogy a hó ne lephesse be könnyen s a bokrok tetejére tegyünk fedél gyanánt egy kevés szalmát. Vagy erősítsünk deszkalapot a fagallyak közzé s erre hintsünk magvakat s készítsünk a deszka fölé egy kis szalmafedelelet a hó ellen.

Vagy rakjunk ki napraforgó tányérokot oly módon, hogy azokat a hó be ne lephesse és ezeket szórjuk tele gabona (napraforgó, kender és más) szemekkel. Így a szél el nem hordja, a madarak pedig kiszedegetik.

Ha van egy kis felesleges tepertőnk, vagy hulladék szalonnadarabjaink, azt is vegyítsünk keveset a magvak közzé, mert a téli madarak szeretik a zsírféléket, hogy melegítse vérüket.

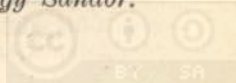
Sőt gondoskodjunk arról, hogy egy kevés kavicsos homokhoz is hozzájuthassanak a madarak, mert ez emésztésüket elősegíti.

A kenyér és burgonya veszedelmes télen a madarakra...

Emberek! Jó lelkek!

Adjunk eledelt a téli madaraknak!

K. Nagy Sándor.

A kutya-munkáltatás és a szamár.

Minálunk Magyarországon, ahol annyi az olesó ló és szamár, nincs ugyan szokásban az ebeknek terüvonszolásra való felhasználása, s kívánatos, hogy szokásba ne is jöjjön, mert a kutya egyáltalán nincsen a terüvonszolás céljaira eléggé alkalmasan megalkotva, ekként való munkáltatása tehát állatkinzás, különösen akkor, amikor hibásan készített és alkalmazott szerszámban és czélszerűtlen járműben aránytalanul nagy terhek ventatására vétetik igénybe; mégis érdemes szóba hozni a kutyákkal való munkáltatást kivált amiatt, mert más oly államokban, ahol olesó lóhoz, szamárhoz jutni nehéz vagy lehetetlen, szokássá vált a kutyákkal való munkáltatás, így nevezetesen nemcsak az északi népeknél, melyek egyesei, sajnos, valósággal rá vannak utalva a kutya-munkára, de a nyugat több modern államában, pl. igen kiterjedten a német birodalomban is.

Több évtizedre terjedő idő kellett ahhoz, hogy (az állatvédő egyesületek folytonos kárhozható kifakadásaira) végre belássák, hogy van valami olyan abban az ebmunkáltatásban, amely egy művelt nemzethez nem méltó, amely egyenesen szégyenletes, mert emberségesnek éppen nem nyilvánítható, de a beismerés a kérlelhetlen szükséghez mérve semminek bizonyult volna, ha a berlini állatvédő-egyesületek egyike (mert ott 3 állatvédő-egyesület van) a terüvönő kutyák helyettesítésére különösen magyarországi szamarak importját és közvetítését nem eszközölte volna.

Komoly és humoros, de még kigunyoló hirlapi közlemények is értesítést adtak már több ízben a magyar szamarak berlini inváziójáról, behatóbban és tárgyilagosan azonban még szaklapok se méltatták ezt az állatexportunkat, úgy, hogy arról a következőket elmondani talán nem fölösleges.

Már 1889-ben kezdett a berlini „Deutscher Thierschutzverein“ lépéseket tenni arra, hogy Németországban a szamarakat újra meghonosítsa, első sorban azzal a czélzattal, hogy azok az igavonó ebeket helyettesítsék.

A dolog nem ment könnyen, mert a kínálkozó csekély haszonért az importálásra nehezen akadt vállalkozó. Május haváig csak 25 drbot sikerült Magyarországból beszerezni, októberig azonban már 300-ig ment a bevitt szamárak száma, melyek között 50 drb irlandi volt.

Hogy ily rövid idő alatt ennyi lesz ebfogat tulajdonosoknál elhelyezhető, azt remélni sem merték, mert különösen a 80—90 márkányi ár mégis oly összeg, amelynek kiadására nem könnyen szánja el magát oly ember, aki azelőtt esetleg ingyen jutott terüvönő kutyához; arra való tekintettel azonban, hogy egy szamár takarmányozása — kivált vidéken — semmivel se kerül többbe, mint egy nagyobb eb eltartása, sokakat vonzott, úgy, hogy máig az egyesület már több mint egyezer darabot helyezett el, s a kereslet oly nagy, hogy a folyó év tavaszán nagyobb szamár-exportra lehet hazánkban elkészülve az, aki ily állat felett rendelkezik, annál inkább, mert a vételért nyomasztólag befolyásoló 20 márkányi szállítási díj és 10 márkányi beviteli vám időközben redukáltatott. Nehézséget okozott kezdetben az istálló-kérdés is, kivált a város belsejében, de hogy ez leküzdett, mutatja az, hogy a jelzett mennyiségnek fele helyt a városban és közeli környékén helyzetetett el, nagy részt oly egyéneknek, kik előbb ebet használtak fuvarozásra.

A berlini állatvédő-egyesület megkönnyítette a szamarak beszerzését azzal is, hogy részletfizetésre is átadta azokat, továbbá azzal, hogy

tehetősebb embereknek és luxus czélokra drágábban, szegény, érdemes embereknek pedig vételáron alul adta.

Hogy egyébiránt a szamaraknak *tenyésztése* Németországban se ütközik valami nagyobb nehézségbe, mutatja az, hogy a már előbb importált néhány kancza-szamar, ugy nemkülönbén az 1889-ben bevitt magyar és irlandi vemhes kanczák minden baj nélkül szép csikókat vetettek.

Az egylet tervbe vette, hogy ez év folyamán létesítendő új állattenhelyén néhány jobb szamar-csödört helyez el a tenyésztés czéljára, ugy nemkülönbén vad szamarakkal való pároztatást is végrehajt, sőt öszvér előállításába is belefog.

A szamar-csikók felnevelése a berlini tapasztalatok szerint igen egyszerű és könnyű, mert hamar rászoknak a takarmányra s ekként az anyák teje kifejhető s áruba bocsátható.

Az a nézet, hogy a szamar egy ellenszegülő, makranczos, lusta állat, Berlinben teljesen hibásnak bizonyult. Ellenkezőleg türelmességük, aránylagosan nagy munkaerejük s elégtelkenységük, tehát olcsó eltarthatásuk folytán már is oly kedveltségre tettek szert, hogy nemcsak folytonosan dicsérő levelekkel halmozzák el a tulajdonosok az egyesületet, hanem újabb és újabb jelentkezők kérnek ily állatokat, melyekből mult évben egy kiállítás is rendeztetett Berlinben, mikor is az első díjat (nagy arany érem) egy 25 drból álló magyar szamárkollekezióért Aivaz, rákosfalvi exportőr kapta, Bács-Bodrog vármegyében összetoborzott állataival, a 2-ik díjat pedig Berens luneburgi állatkereskedő, Angliából importált szamaraiért.

A példát Wiesbadenben, Leipzigban, Drezdában is követik már, ugy, hogy a szamarak nagy keletére van ebben az évben kilátásunk, különösen ha árbeli tulkövetelésektől tartózkodunk, tekintettel arra, hogy másfelőlről is tétetek szamárszállítás iránt ajánlatok.

Tekintettel ez ügy állatvédelmi és állattenyésztési fontosságára, idönkint további értesítéseket és felvilágosításokat hozunk lapunkban e kérdésről.

Téli vasalás.

Avval, hogy télviz idején, mikor minduntalan jeges, sikos az ut, nem vasaltatjuk meg lovainkat *kellőképen*, nemcsak kinozzuk állatainkat és felidézzük azok lábainak korai megromlását, tehát eként önmagunknak okozunk kárt, hanem még vétünk egy városi szabályrendelet ellen is (Bpest. 1893. év 578.), mely elrendeli, hogy télen *éles sarkokkal ellátott patkóval vasaltassunk, mit ha elmulasztunk, megbüntetnek.*

Ennek ellenére ez idén is lépten-nyomon láthattuk, hogy meggondolatlan lótulajdonosok, kivált pedig bérfuvarosok semmi ügyet se vetnek állataik megfelelő patkolatására, s kiteszik magukat károsodásoknak, büntetéseknek, pedig az állatvédő-egyesület is minduntalan figyelmezteti őket a kellő vasaltatásra.

Hiszen ha valami nagyobb kiadással járna a téli patkók alkalmazása, ugy talán még érteni lehetne a tartózkodást, de csak egy pár fillérrel drágább az éles sarku patkó, mint a sarkatlan s

ez a pár fillér sok kártól és kellemetlenségtől óvja meg a tulajdonost.

Hogy a legcélszerűbb ilyen vasalás felől minden érdekelt tájékozást nyerjen, képen és írásban közöljük itten, hogy a téli csavaros sarku patkó abban különbözik a nyáron használatos sar-

katlan patkótól, hogy a patkó mindkét szárának sarki táján egy-egy csavarmentes lyuk van, melybe lapos, éles, vagy hegyes csavarok csavarható, a mit a vaskereskedésben készen lehet vásárolni különféle nagyságban. Az ily patkóra elől még acél köröm is van forrasztva vagy srófolva s mind e patkórészek arra valók, hogy sikos, jeges uton a ló kicsuszamodását megakadályozzák, vagyis az állatnak az ily uton való megkapaszkodását s biztos járását, haladását lehetővé tegyék.

Az ilyen patkókat felülről és alulról mutató két rajz mellett ott látjuk ábrázolva a lapos, négyszegletű éles és hegyes patkósarkot, melyet az itt szintén ábrázolt csavarkulcs segítségével lehet a már felszegezett patkóba becsavarni, s ha kopott, újraélesztés vagy kicsereslés végett lesrófolni.

Hogy a ló az ilyen sarkokkal meg ne sértse a lába pártá-

ját, *csak a munka idejére* csavarjuk be a sarkokat, hazaérkezve pedig eltávolítjuk.

Vannak H és V meg U alakú fejfel készített ilyen éles sarkok is, s vaskereskedésben ezek is vásárolhatók. Ezeknek az az előnyük, hogy ha kopnak is, élesek, kapaszkodásra alkalmasak maradnak.

Ha már az állatok kinlódására nem is adna valaki, amire pedig hogy adjon, azt minden emberséges tulajdonostól, kocsistól elvárhatjuk, hát adjon valamit a károsodásra, mely őt lovai gyorsabb megrokkolásában éri, s adjon arra, hogy a kerületi kapitányságnál a jelzett szabályrendeletbe ütköző kihágás miatt meg fogják büntetni és ne éljen abban a balga hitben, hogy hanyagságát, nemtörődömségét *nem veszi észre senki*, mert az efféle kihágásokat az összes rendőrörszemek s az állatvédő-egyesület minden tagja figyelemmel kísérik s fel is jelentik.

M. K.

Az 1879. XL. t. cz., vagyis a Kihágási büntető törvénykönyv 86. §-ának módosítása iránti javaslat.

Az 1879. XL. t.-cz. 86. §-a a következőleg módosíttatik.

86. §.

A ki állatot kinez, vagy durván bántalmaz, ugyszintén a ki az állatkinzás ellen kiadott rendeletet, vagy szabályrendeletet megszegi, kihágást követ el és egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Visszaesés esetében, ha ezen kihágást elkövetőnek utolsó megbüntetése óta két év még el nem telt, az elzárás két hónapig, a pénzbüntetés háromszáz forintig felemelhető.

Indoklás.

Az 1879. XL. t.-cz. 86. §-ának módosítását a közgazdasági érdekek és a humanitás egyaránt követelik.

Közgazdasági érdek az állatkinzás megakadályozása, mert az állatok nagy jótétemények az emberekre nézve: segítőtársaik a munkában, táplálékukat képezik. Az állatkinzás értékében vagy használhatóságában csökkenti az állat becsét.

A humanitás kívánja, hogy a minden teremtett állatok ura: az ember ne legyen kegyetlen azokhoz az állatokhoz, a melyeket hatalma alá hajtott s szolgálatára teremtett a Gondviselés.

A szelid bánásmód fokozza az állat munkakedvét, hűségét, — a durvaság kioltja a szelidséget s vaddá, bosszuállóvá teszi és ingerült állapotában sokszor nagy veszedelmet okoz. A kegyetlenkedés a durvaságot terjeszti s az felettébb káros hatással van, kivált a gyermekek lelkületére s erkölcsi érzékének fejlődésére.

Habár abban az időszakban, 20 évvel ezelőtt, midőn még a közgazdasági érdekek kellő felfogása és a humanitás társadalmi uton sem emelték fel szavukat az állatvédelem szempontjából hazánkban, az 1879. XL. t.-cz. 86. §-a nagy és hatalmas lépés volt az állatvédelem terén: mindazonáltal a lefolyt 20 év alatt feltűntek e törvényszakasz fogyatkozásai, a melyek az állatkinzás *büntethetőségének nagyon is szűk határok közé szorításában, a büntetés tulenyheségében és a visszaesés esetében való szigorubb büntetés kihagyásában nyilvánulnak.*

I.

Szűk korlátok közzé szorította a 86. §. az állatkinzás büntethetőségét azáltal, midőn csak arra az esetre rendeli büntetni, ha az „*nyilvánosan*” és „*botrányt okozó módon*” hajtatik végre.

1. A „*nyilvánosság*” fogalmát tételes törvényeink egyike sem határozza meg, de a felett nem lehet kételkedni, hogy a nagyközönség használatára nyitva álló minden hely nyilvános helynek mondható. Így az 1879. XL. t.-cz. 84. §-a szerinti kihágás esetében nyilvános hely az utca, tér, templom, vendéglő, korcsma, kávéház, színház, hangversenyterem stb.

Az 1878. V. t.-cz. 262. §. szerint minősülő vétség esetében a nyilvánosságot nem helynyilvánossága, hanem a cselekménynek több ember jelenlétében végrehajtása állapítja meg, (Curia 1883. évi 2959. sz. hat.); de megállapított a nyilvánosság akkor is, midőn a cselekmény az utcán követtetett el, habár többek jelenléte nem igazoltatott (Curia 1885. évi 2760. sz. ítélet); megállapított a nyilvánosság, ha a vétség hatósághoz benyújtott írásban foglaltatott (Curia 1889. évi 2854. és 1889. évi 3243. sz. ítélet); de viszont a magánháznál 2, illetőleg 4 tanu előtt elkövetett becsületsértés vétségére sem állapított meg a nyilvánosság. (Curia 1885-ik évi 8607-ik számú és 1887-ik évi 344-ik számú ítélet.) Ezekből kitünőleg a nyilvánosság fogalmáról egymással ellentétes magyarázatok vannak, az azonban bizonyos, hogy a magánházak nem vonhatók a nyilvánosság keretébe. Nincs mód a közigazgatási hatóságok rendszeres gyakorlatának felsorolására, a mint ők az 1879. XL. t.-cz. 86. §-a esetében a nyilvánosságot magyarázzák, de általánosságban megállapítható, hogy az e szakasz szerinti kihágás elbírálásánál csak az utcákat, tereket s nyilvános utakat tartják és veszik nyilvános helyeknek. Már most, ha egy magánház záratlan udvarán egész csapat szemlélő előtt követtetik is el az állatkinzás, bármilyen durva és kegyetlen legyen az, a 86. §. eddigi szövege szerint a hatóság az ügybe bele nem avatkozhatik és az állatkinzást meg nem büntetheti, mert a nyilvánosság hiányzik, habár az többek előtt történt is, de nem nyilvános helyen, hanem magánháznál.

Hogy felesleges a törvénybe ez a „nyilvánosság” kifejezés, kitünik az 1876. XIII. t.-cz. 52. §-ának e szakasszal való összehasonlításából, a hol fel van jogositva a gazda, hogy az állatkinzó cselédet minden felmondás nélkül elbocsáthassa s ez egyáltalán nem tétetik függővé a nyilvánosságtól, mert hiszen köztudomású dolog, hogy a cseléd az ilyen állatkinzást rendszerint csak olyankor szokta elkövetni, midőn az állattal egyedül marad.

Hivatkozni lehet a Belügyminister 1889. évi 6498. sz. a. hozott határozatára, melyben kimondja, hogy élő szárnyas egereknek (denevéreknek) ajtóra való kiszegzése az 1879. XL. t.-cz. 86. §. szerint minősülő kihágást képez.

Már pedig a szárnyas egereket rendszerint nem az utcán, hanem

a magánháznaknál bent levő, többnyire az istállóajtókra szokták felszegezni, a mi szintén nem volna büntethető, ha a „nyilvánosság“ kívántatnék meg. Így ez a határozat bizonyítja, miszerint az állatkinzás akkor is büntetendő, ha nem nyilvánosan követtetik el, tehát a „nyilvános“ jelző nemcsak felesleges a törvény szövegében, hanem ártalmas is, mert megbénítja az igazság sújtó kezét.

Még csak a földművelési minister 1888. évi márcz. 26-án 8913. sz. rendeletét szabad legyen felemlíteni, mely az eleven állatok bonczolása tekintetében intézkedik, holott ez sem szokott „nyilvánosan“ történni.

Mint hogy tehát az állatkinzást csak úgy lehet megakadályozni, ha annak büntethetősége nincs feltételezve a nyilvános elkövetéstől, — minthogy a „nyilvánosság“ kimondása akadályul szolgál az állatok védelmében, minthogy a dániai, angliai, amerikai s némely svájci államokban sem kívántatik meg a nyilvánosság, sőt Hollandiában a nyilvánosság csak fokozottabb büntetést von maga után: annál fogva a 86. §. szövegéből a „nyilvánosan“ kihagyandó.

2. A 86. §. „*botrányt okozó módon*“ kifejezése szintén nagy hátrányára szolgál az állatkinzás megakadályozásának; mert igaz ugyan, hogy a törvény egyszerű „botrányt“ és nem közbotrányt kíván, tehát nem szükséges épen nagyobb csoport jelenléte: azonban az állatkinzás módja lehet olyan, a melyen nem botránkozik meg senki s az mégis a vad kegyetlenkedések közé tarthatik, a nélkül, hogy a törvény szerint büntethető volna.

Ilyen pl. a jószágoknak éheztetése, tőlük az eledelnek és itálnak elvonása. Ezt a legtöbb esetben ellenőrizni nem lehet, felfedezése is csak ritkább szamba megy.

És az ilyen állatkinzást büntetlenül lehet elkövetni, csupán azért, mert a törvénynek az a szövege, hogy „botrányt okozó módon,“ kizárja a törvény alkalmazhatását.

Az 1876: XIII. t.-cz. 52. §-a szerint a gazda felmondás nélkül elbocsáthatja a cselédjét, ha az a lábos jószágot rosszul ápolja. A cseléd tehát érzékenyen sújtható az állatkinzás miatt, habár ez nem vált is botránnyá, mások azonban büntetlenül üzhetik ezt.

Nem szolgálhat itt elrettentőül az 1878. V. t.-cz. 418. és 419. §. sem, mert ezeket a vétségeket csak idegen ingó dolgokon lehet elkövetni; tehát ha a tulajdonos a saját jószágait rongálja meg, vagy semmisíti meg kinzás által, azért e szakaszok értelmében felelősségre nem vonható.

De megrongálási vagy megsemmisítési szándék hiányában nem vonható azért felelősségre idegen sem, s így ha a tettes szándéka nem az volt, hogy az állatot értékében csökkentse, hanem csak hogy megkinozza, e szakaszok nem alkalmazhatók. És botránkozás nem fordulván elő, vagy bizonyítható nem lévén, az állatkinzás büntetlenül marad.

Ha megtekintjük az állatkinzás ellen hozott összes külföldi törvényeket, úgy találjuk, hogy — Ausztriát kivéve — egyik állam törvényében sincs meg a büntethetőségnek a „botrányt okozó mód“ fenforgásától függő feltétele, még ott se, a hol a nyilvánosságról van szó. De Ausztriában is a bécsi állatvédő egyesületnek az ottani belügyministerhez 1898. nov. 10-én beadott kérvénye folytán épen átalakítás alatt van a törvény, hogy abból a „nyilvánosan botrányt okozó módon“ kifejezése kihagyassék.

Ezek szerint a 86. §-nak az a kifejezése, hogy „botrányt okozó módon,“ meghiusítván, az állatvédelem egy részét a szövegből kihagyandó volt.

II.

Az 1879. XL. t.-cz. 86. §-ában az állatkinzó büntetése tulyhén van megszabva 8 napig terjedhető elzárásban és 100 forintig terjedhető pénzbüntetésben.

Ez oly csekély büntetés, még a maximumban is, a mely nem alkalmas kellő tiszteletet szerezni a törvénynek és fékezni az emberi durvaságot és kegyetlenkedést.

Dániában négy hónapig terjedhető fogság és *kétszáz* birodalmi tallérig terjedhető pénzbüntetés, —

Hollandiában három hónapig terjedhető fogház és *120 frankig* terjedhető pénzbüntetés, —

Bazelban két hétig terjedhető fogház, és pedig *szigoritással* összekötve és 100 frtra terjedhető pénzbüntetés, —

Szent-Gallenban egy hónapig terjedhető fogság, vagy *százötven frankig* terjedhető pénzbüntetés, —

Amerika egyes államaiban ezer dollárig terjedhető pénzbüntetés és *tizenkét hónapig* terjedhető kényszer-munka az állatkinzás büntetése.

Mindezek egybevetése indokolja, hogy a 86. §-ban foglalt büntetési tételek az állatvédelem céljának megfelelőleg szigoritassanak, hogy az állatkinzások száma a büntetési tételektől való félelem által is apasztassék.

III.

A 86. §-ban egyáltalában nincs intézkedés téve a visszaesés büntetéséről, holott magában az 1879. XL. t.-czikkben is sok helyen találjuk a visszaesőknek szigorubb megbüntetését. Így a 63, 64, 74, 77, 79, 85, 89, 92, 104, 113, 120, 129, 131, 136, 138. §§-okban a visszaesők büntetésének mértéke sokkal szigorubb, középszámitást véve, kétszeres összegben van kimérve.

Hollandiában az állatkinzást elkövetők büntetése visszaesés esetében, a fogházbüntetésnek egy harmadrésszel való felemelhetése. (Az eredeti büntetés 3 hó nyilvános helyen végrehajtva, 4 hó fogház és 120 frank pénzbüntetés.)

Szent-Gallenben az állatkinzás büntetése visszaesés esetében két hónapig terjedhető fogság és 300 frankig terjedhető pénzbüntetés. (Eredeti büntetés egy havi fogság és 150 frankig terjedhető pénzbüntetés.)

Genfben — a hol az állatkinzásra 1—50 frankig terjedhető pénzbüntetés és 1—8 napig terjedhető elzárás van kiszabva — visszaesés esetében 200 frankig terjedhető pénzbüntetés és 30 napig terjedhető elzárás.

Ezek indokoltá teszik, hogy a 86. §. szövegébe a visszaesés büntetése is felvétessék és a büntetés az eredeti büntetésnek kétszeres összegéig legyen felemelhető.

* * *

E javaslatot az országos állatvédő egyesület az igazságügyi miniszter urhoz nyújtotta be, hogy az a büntető törvénykönyv tervbe vett módosításánál figyelembe vétessék.

K ü l ö n f é l é k.

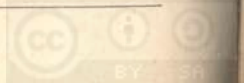
Homok-fürdő lovaknak. A Felső-Egyiptomban szolgáló angol lándzsások egy sajátos szokását vették észre az arab lónak. Néhány szekér homokot hordtak a sivatagról a kaszárnya udvarára; rukkolás után, a lenyergelt arab lovak kiragadták magukat a vezető katona kezéből, s neki a homoknak! Roppant élvezettel fetrengtek a homokban. És ezt megismételték a lovak mindennap, s csak annál formásabbak, ragyogóbb szőrűek lettek. A homokban letisztult róluk az izzadás. A lándzsások jelentést küldtek az esetről a vezérkarnak s a parancsnok elrendelte, hogy homokfürdő legyen ezután minden kaszárnya udvarán az arab paripák számára.

A vetési varju irtása. Valószínű, hogy mint több más károsnak hitt vad szárnyas, a vetési varju is u. n. „közömbös“ állat, vagyis a mi kárt csinál a friss vetések magvainak felfalásával, ugyanannyi hasznot hajt az egerek és rovarok pusztításával. A varjaknak a szó szoros értelmében vett irtása tehát nem indokolt, s az erre vonatkozó beavatkozások nagyrészt sikerteleneknek is bizonyultak és némely helyen, pl. ott, ahol a többiek elijesztésére karókra eleven varjakat akasztanak, embertelen állatkínzásra vezettek. S mert a varju seregnek a vetésektől való távoltartására, egy mezőgazda tapasztalata szerint tökéletesen elegendő, ha néhány leelőtt holt varjut aggatunk fel póznákra huzott sodronyra, indokoltnak látszik ezt a módot alkalmazni s beválás esetén általánosítani. (r. r.)

A tojásnak a tojócsőben való fenakadása amellelt, hogy hosszasan tartó fájdalokat okoz a tyuknak, vagy más házi szárnyasnak (az éneklő vagy diszmadaraknak is), még egészségét és életét is veszélyezteti. Tanácsos ennél fogva egy, a háztartásban rendszerint található kis fecskendő segítségével kávécs kanálnyi langyos meleg mák-olajat, ennek nem létében közönséges faolajat, vagy tiszta ét-olajat fecskendezni a tojócsőbe s az állatot minél melegebb helyre (pl. tűzhely alá, kemence mellé,) tenni. Néhány perc múlva erre a tojást az állat kitolja s a fájdalmonok és veszélyen túl van. (r. r.)

Életmentő kutya. Az ilyen ebről már annyi mese van forgalomban, hogy sokan hitelt sem adnak annak, hogy az efféle életmentés valósággal megtörténhetik. Pedig többek között kétséget kizárólag megtörtént csak nem régen a következő eset is:

Egy Bohatschek nevű szolga Schwehat környékén, két eb társaságában a szomszéd faluba gyalogolt urnője elébe, ki ott látogatáson volt. A Schwehat-patak partján ballagó két kutya embertől egy vadruccacsapat riadt fel a félig fagyott vízből, s erre az egyik eb a vízbe ugrott, hogy a szárnyasok után eredjen, de vesztére jég közé került, honnan nem tudott kiszabadulni a partra. A szolga, hogy segítsen az eben, a jégre lépett, de az alatta beszakadt. Most ember és állat küzködni kezdett az árral, de a mély vízben és iszapos fenéken erőlködve nem tudott partot érni. E pillanatban a másik eb, — egy ujfundlandi — a vízbe ugrott s a veszélyben levőkhöz uszott. A szolga egyik kezével az ebet emelve, másikkal a fundlandi nyakövébe kapaszkodva, maga is erősen dolgozott a kimenekülésen, de alighanem a sodró vízbe ful, ha az utóbbi állat hatalmas erejével partra nem vonszolja. (r. r.)

Állatvédelem.

Havi közlemények az állatvédelem és állatgondozás köréből.
(Az „Országos Állatvédő Egyesület” hivatalos közlönye.)

Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Kiadja:
Monostori Károly.	Budapest, VII. Nefelejts-utca 14.	Grimm Gusztáv.

Megjelenik minden hó 20-ikán.

Előfizetési ár egy évre 4 korona. Egyesületi tagoknak 2 korona.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is.

Az állatvédelmi ügy hazánkban.

Nincs mit tagadni, tökéletesen igazuk van azoknak, akik hangoztatják, hogy: *előbb az embervédelem, aztán az állatvédelem*; ámde ha a reánk emberekre nézve oly kiszámíthatlanul hasznos állatok védelmének gyakorlására addig várnánk, a míg az embervédelemre irányuló cselekedeteink teljesen befejezetteknek lennének mondhatók, úgy az állatvédelem megkezdésére az alkalom és szükség nem következnek el soha, mert védelemre szoruló emberek ép úgy lesznek mindenkoron, mint védelemre szoruló állatok és növények.

Különben is az állatvédők világszerte egyszersmind embervédők is nemcsak abban, hogy melegen érző lelkük sugallatát követve, áldozatokat hoznak az embervédelemre is, hanem embervédők még abban az értelemben is, hogy állatokat védve, *közvetten munkálkodnak az emberek egészségének, jólétének fentartásában s az állatállományokban rejlő magán- és nemzeti vagyon fentartásában és fokozásában is.*

Minden, a népe jólétét, boldogulását óhajtó államnak elodázhatlan kötelessége tehát az állatvédelemre irányuló törekvéseknek tártkapukat nyitni, azokat teljes erővel pártfogolni s minden állampolgárnak kötelessége ezen magán- és közérdeket legjobb tehetsége szerint szolgálni.

Hazánkban, egy kissé későn ébredtek az emberek ennek tudatára, s mikor belátták egyesek az állatvédelemnek nagy szükségét, s a cselekvésre erőket toborzani megkísérelték, ismétlen is csufos fiasco volt osztályrészük.

Már azelőtt, mielőtt pl. Angliában 1824-ben, majd Németországban s másutt is állatvédő egyesületek keltek életre, akad nálunk egy névtelenül maradt ember, (némelyek szerint ifj. Kraj-